

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακές Σπουδές		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΥΛΚ220	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7^ο - 8^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Παράδοση		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδικευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΥΕΠΒ (Παραδόσεις Απόκτησης Δεξιοτήτων ή/και Ειδίκευσης σε Επιστημονική Περιοχή Β)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	–		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β - Περληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Γνωστικές ικανότητες: <i>Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του εν λόγω μαθήματος, οι φοιτητές / φοιτήτριες αναμένεται να:</i> - έχουν εξοικειωθεί με τη σεξουαλικότητα ως κατεξοχήν κοινωνική και πολιτισμική κατηγορία, και συνεπώς ως αποδεκτό και σημαντικό αντικείμενο των κοινωνικών επιστημών - κατανοούν τη σεξουαλικότητα ως ένα πλέγμα πρακτικών, λόγων (discourses), αντιλήψεων και νοηματοδοτήσεων, που συγκροτείται κοινωνικά με πολλαπλούς τρόπους – θεσμικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, ιδεολογικούς και, ιδιαίτερα, πολιτισμικούς –, οι οποίοι μεταβάλλονται στον ιστορικό χρόνο

- κατανοούν, συνακόλουθα, τη σεξουαλικότητα και το φύλο ως κοινωνικά-πολιτισμικά φαινόμενα που διαθέτουν *ιστορικότητα*, και άρα ως διακριτά ιστορικά πεδία και σημαντικές κατηγορίες της ιστορικής ανάλυσης
- έχουν εξοικειωθεί, ειδικότερα, με τη σημασία της σεξουαλικότητας για την ιστορική και κοινωνιολογική κατανόηση των νεώτερων και σύγχρονων κοινωνιών
- έχουν εξοικειωθεί, επίσης, με βασικές όψεις και μεταλλαγές της ιστορίας της σεξουαλικότητας (και του φύλου) στην Ευρώπη, από τον 18^ο έως τις μέρες μας.

Διανοητικές δεξιότητες:

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του εν λόγω μαθήματος, οι φοιτητές / φοιτήτριες αναμένεται να:

- έχουν υπερβεί την τάση η σεξουαλικότητα να εκλαμβάνεται ως ένα οικουμενικό φυσικό «ένστικτο», διαχρονικό και διαπολιτισμικό, και άρα να εκλαμβάνεται ως αυτονόητη στην επιστημονική της μελέτη
- είναι σε θέση να ασκήσουν συστηματική κριτική στην κοινώς διαδεδομένη αντίληψη ότι η σεξουαλικότητα, όπως και τα φύλα, συνιστούν πρωταρχικά «φυσικά» φαινόμενα, και άρα ανήκουν στο «πριν» της κοινωνικής ζωής, καθορίζοντάς την σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό (βιολογικός ντετερμινισμός ή αναγωγισμός)
- έχουν κατανοήσει, αντίθετα, ότι ο βιολογικός ντετερμινισμός ή αναγωγισμός, αντίληψη που εμπεριέχει και το αξίωμα του «δυϊσμού» του φύλου και της σεξουαλικότητας, αποτελεί μία ιστορικά προσδιορισμένη διανοητική στάση, που προσιδιάζει σε αυτό που αποκαλούμε ιστορικά «νεωτερικότητα»
- αντιλαμβάνονται τη διαμεσολάβηση του πολιτισμού και της κοινωνίας σε ό,τι προσλαμβάνουμε ως «υλική» και «φυσική» ενσώματη κατάσταση, εμπειρία ή πρακτική, συμπεριλαμβανομένων των σεξουαλικών και έμφυλων ενσώματων πρακτικών
- συνακόλουθα, ειδικότερα, να αντιλαμβάνονται ότι τόσο η σεξουαλικότητα όσο και το φύλο δεν μπορούν να κατανοηθούν ανεξάρτητα από τα εκάστοτε πολιτισμικά τους νοήματα, ενώ οι σχετικές συμπεριφορές, αντιλήψεις, κανονιστικοί λόγοι, αναπαραστάσεις, ιδέες κ.λπ., συνδιαμορφώνονται και από άλλους κοινωνικούς παράγοντες διαφοροποίησης, βλέπε ιεραρχίας, όπως η κοινωνική τάξη, το έθνος, η φυλή, η ηλικία
- μπορούν να συζητήσουν τη σεξουαλικότητα όπως και το φύλο ως πολιτισμικές-κοινωνικές και ιστορικές κατηγορίες, σύμφωνα με τις σύγχρονες προσεγγίσεις των κοινωνικών επιστημών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
- Ομαδική εργασία
- Αυτόνομη εργασία

- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον και διεπιστημονικότητα
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Ευαισθησία σε θέματα φύλου

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα έχει στόχο να εξοικειώσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με τη σεξουαλικότητα ως κατεξοχήν κοινωνική και πολιτισμική κατηγορία, και συνεπώς ιστορική κατηγορία: ως φαινόμενο που συγκροτείται κοινωνικά με πολλαπλούς τρόπους (θεσμικούς, πολιτικούς, οικονομικούς και, ιδιαίτερα, πολιτισμικούς), διαθέτει ιστορικότητα και μεταβάλλεται στον χρόνο. Συνεπώς, το μάθημα εισάγει στη σεξουαλικότητα ως αντικείμενο των κοινωνικών επιστημών. Εστιάζεται στο παράδειγμα της κοινωνικό-πολιτισμικής ιστορίας της σεξουαλικότητας στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, κυρίως κατά στον 19ο και 20ό αιώνα. Συνομιλώντας με την ιστορία του φύλου, επιχειρεί να δείξει ότι η σεξουαλικότητα αποτελεί συστατικό στοιχείο του ιστορικού γίνεσθαι των νεότερων και σύγχρονων ευρωπαϊκών κοινωνιών, άρα και μία χρήσιμη κατηγορία για την ιστορική-κοινωνιολογική τους κατανόηση.

Μέρη και Θεματικές ενότητες:

Μέρος Α: Η ανάδυση της σεξουαλικότητας ως αντικείμενου των κοινωνικών επιστημών και, ειδικότερα, της ιστορίας

A.1. Εισαγωγική Ενότητα: Η νεωτερική κληρονομιά της διαίρεσης «φύσης» και «πολιτισμού», και η σημασία της στον τρόπο πρόσληψης του «κοινωνικού».

- Συζήτηση των επιστημολογικών παραγόντων καθυστέρησης των κοινωνικών επιστημών να μελετήσουν τη σεξουαλικότητα, όπως και το φύλο, το σώμα και γενικά τις ενσώματες πρακτικές, ως κοινωνικές κατηγορίες που διαθέτουν ιστορικότητα. *Έμφαση δίνεται:*
- στα νεωτερικά ιεραρχικά δίπολα σώμα/πνεύμα και φύση/πολιτισμός που ενέτασσαν το σώμα στο «πριν» της κοινωνικής ζωής και το νοηματοδοτούσαν ως υποδεέστερο του «πολιτισμού»
- στην παράλληλη τάση ερμηνείας του «πολιτισμού» με βάση τη «ζωική» φύση του ανθρώπου: κριτικές αναφορές στη φυσιοκρατία του Διαφωτισμού, τον βιολογικό ντετερμινισμό και τον κοινωνικό δαρβινισμό, που τείνουν να φυσικοποιούν τις κοινωνικές σχέσεις, βλέπε ανισότητες, ουσιοποιώντας τις
- στο πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της τάσης: “*Biology is Destiny*” ή η επανερμηνεία του φύλου: ο διμορφισμός του γενετήσιου φύλου, ως «φυσική» βάση ριζικά διαφορετικών κοινωνικών δυνατοτήτων και «προορισμών» ανάμεσα σε «άνδρες» και «γυναίκες» - αντίστοιχος δυϊσμός στην πρόσληψη της σεξουαλικότητας.

A.2. Πρώτες κριτικές στις παραπάνω τάσεις και πρώτες θεωρήσεις του φύλου, του σώματος και της σεξουαλικότητας ως κοινωνικά και ιστορικά συγκροτημένων κατηγοριών (1960-1980).

- Η συμβολή του «δεύτερου κύματος του φεμινισμού»: κριτική στον βιολογικό ντετερμινισμό και εισαγωγή της έννοιας του *gender* («κοινωνικό φύλο») - «*Το προσωπικό είναι πολιτικό*»: η έννοια της «πατριαρχίας», η πατριαρχική οικογένεια, και ο έλεγχος της γυναικείας σεξουαλικότητας.
- Άλλες απόπειρες θεωρητικοποίησης της σεξουαλικότητας για την κατανόηση των κοινωνικών σχέσεων, της πολιτικής και της εξουσίας: Νεομαρξιστικές προσεγγίσεις - εστίαση στο παράδειγμα των Φροϋδομαρξιστών, και η υπόθεση της «καταπίεσης του σεξ» στον καπιταλισμό και η συνακόλουθη «αλλοτρίωση» του υποκειμένου – οι «αντι-υποθέσεις» του Μισέλ Φουκώ, όπως προτείνονται στον 1ο τόμο της *Ιστορίας της σεξουαλικότητας* (1976).
- Πρώτες απόπειρες ιστορικής διερεύνησης της σεξουαλικότητας (κυρίως από τη σκοπιά της δημογραφικής ιστορίας, της ιστορίας της οικογένειας και της ιστορίας των γυναικών) - Προσεγγίσεις του σώματος ως πολιτισμικού προϊόντος από άλλες κοινωνικές επιστήμες (ενδεικτικά): Η «διαδικασία εκπολιτισμού» του Ν. Elias, η έννοια του «habitus» του Ρ. Bourdieu.

A.3. Η «Ιστορία της σεξουαλικότητας» του Φουκώ: συμβολή στην ιστορικοποίηση του σεξ.

- «Τα πάντα γύρω από το σεξ» ή η «σεξουαλικότητα», μια νεωτερική επινόηση: διαφορετικές ιστορικές διεργασίες που, από τον 17^ο αιώνα και εξής, συνέκλιναν σε μια κοινωνική «προσταγή» για τον «δια λόγου» (discursive) έλεγχο του σεξ – Από το «σεξ» στη «σεξουαλικότητα»: η κύρια ιστορική του υπόθεση σχετικά με τη μετάβαση από την ασαφή, παραδοσιακή κατηγορία του «σεξ» στην ορθολογικοποιημένη σύγχρονη έννοια της «σεξουαλικότητας», ως κεντρική αξία της αστικής τάξης – Η σεξολογία και η «εμφύτευση» των «διαστροφών» του σεξ.
- *Επιλεγόμενα στον Φουκώ*: Η «μέθοδος» προσέγγισης της εξουσίας στις μοντέρνες (καπιταλιστικές) κοινωνίες: η έννοια των *Λόγων* και της *βιοεξουσίας* – ο Φουκώ ως ιστορικός της σεξουαλικότητας: επιστημολογικές προεκτάσεις του έργου του, επιδράσεις αλλά και κριτικές.
- *Μετά τον Φουκώ*: Η ιστορική έρευνα για την πολιτισμική παραγωγή του σώματος, του φύλου και του σεξ, ως διακριτό πεδίο της ιστορικής έρευνας – Ένας «μεγάλος μετασχηματισμός»: από την προ-νεωτερική «ισομορφική» αντίληψη του γενετήσιου φύλου και της σεξουαλικότητας, στη νεωτερική «διμορφική» κατασκευή του έμφυλου και σεξουαλικού υποκειμένου [το ζήτημα αυτό βασίζεται κυρίως στο έργο του Τόμας Λακέρ, *Κατασκευάζοντας το φύλο: Σώμα και κοινωνικό φύλο από τους αρχαίους Έλληνες έως τον Φρόιντ* (1^η αγγλική έκδ. 1990)].

B. Μέρος. Για μία πολιτισμική αλλά και κοινωνική ιστορία της σεξουαλικότητας: όψεις της σχετικής έρευνας με έμφαση στην Ευρώπη (και Ελλάδα) του 19ου και 20ού αιώνα.

B.1. Ιστοριογραφικά και μεθοδολογικά ζητήματα.

- *Σιωπές και άλλοι περιορισμοί των πηγών*: πώς μπορούμε να ξεπεράσουμε αυτά τα προβλήματα;
- *Κύριες τάσεις στην ιστοριογραφία της σεξουαλικότητας*.

B.2. Όψεις της σεξουαλικότητας στην Ευρώπη, τέλη του 18^{ου} αιώνα και «ο μακρύς 19^{ος} αιώνας» (1900-1914): ενδεικτικές θεματικές της υφιστάμενης έρευνας.

- *Εκβιομηχάνιση και η σεξουαλικότητα της εργατικής τάξης στο προσκήνιο* (1780-1850): Το κοινωνικό πρόβλημα των εκτός γάμου γεννήσεων: μια πρώιμη «σεξουαλική επανάσταση» ή η ανάδυση της σεξουαλικής βίας στο εργοστάσιο; Εργατική τάξη, κοινωνικός έλεγχος και πρώτες επίσημες πολιτικές ελέγχου των γεννήσεων: ο *μαλθουσιανισμός* στην Αγγλία και αλλού.
- *Ο έμφυλος κανόνας και ο γάμος στην αστική Ευρώπη και Ελλάδα, τη «βικτωριανή» εποχή* (1830-1900): Στο φόντο πληθώρας κανονιστικών λόγων για τον συζυγικό δεσμό, οι «σιωπές» για τις συζυγικές σεξουαλικές συμπεριφορές – Η παράδοση του γάμου ως συμφέρουσας/αρμόζουσας οικογενειακής διευθέτησης και η μάλλον εύθραυστη ατομιστική «αξία» του γάμου «από έρωτα»: το παράδειγμα της αστικής Ελλάδας – Η «διπλή (σεξουαλική) ηθική» για άνδρες και γυναίκες.
- *Εναλλακτικοί συναισθηματικοί δεσμοί εκτός της πατριαρχικής οικογένειας*: Στενές φιλίες μεταξύ γυναικών, μία πρακτική που κειμένεται ανάμεσα στην *ομοκοινωνικότητα* και την *ομοερωτικότητα* –πρακτική, ανεκτή σε έναν κόσμο χωριστών έμφυλων «σφαιρών».
- *Η συγκρότηση και ανάπτυξη της «σεξολογίας», ο σεξουαλικός κανόνας του αναπαραγωγικού σεξ και οι αποκλίσεις του*: Η ανακάλυψη της νεανικής «διαστροφής» του αυνανισμού, στους ιατρικούς και παιδαγωγικούς κανονιστικούς λόγους – Το ιδεώδες της «παθητικής» σεξουαλικά γυναίκας και η κατασκευή της «υστερίας» ως σεξουαλικής διαστροφής: ιατρικοί λόγοι και πρακτικές – Η ομοερωτική επιθυμία ως «παρά φύσιν» και «κοινωνική ασθένεια», αλλά και ως πρώιμη διεκδίκηση από τους άνδρες ομοφυλόφιλους στα τέλη του 19^{ου} αιώνα – από την αορατότητα ή τη σιωπηρή ανοχή της γυναικείας ερωτικής φιλίας, στη σταδιακή ‘ανακάλυψη’ της «γυναικείας ομοφυλοφιλίας».

B.4. Όψεις της σεξουαλικότητας στην Ευρώπη (και Ελλάδα) του 20ού αιώνα (1919-1980): ενδεικτικές θεματικές της υφιστάμενης έρευνας.

- *Η Επανεπινόηση της σεξουαλικότητας στις αρχές του 20ού αι.* (βλ. και B.3): Ο φόβος για το «επικίνδυνο» και «μολυσματικό» σεξ: πορνεία και αφροδίσια νοσήματα – Η μεγάλη ανάπτυξη των φυλετικών θεωριών, το έθνος ως «φυλή», και ο φόβος της ‘εξουθένωσης’ ή της ‘παρακμής’ του: η άνοδος των (βιο)πολιτικών της ευγονικής – «*Η απεργία των κοιλιών*» ή πρώιμες τάσεις αποσύνδεσης του σεξ από την αναπαραγωγή: αντισύλληψη και αμβλώσεις, ένας «νέο-μαλθουσιανισμός» ‘από τα κάτω’ – νέες θεωρητικοποιήσεις του «πόθου».
- «*Βία*» και «*ευκαιρία*»: Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και οι πολλαπλές διαταρακτικές του συνέπειες

στην έμφυλη τάξη πραγμάτων και στις σεξουαλικές συμπεριφορές.

- Ο Μεσοπόλεμος, ένα «εργαστήριο» πειραματισμών σε αντίθετες κατευθύνσεις:

- Προκλητικές νεωτερικότητες στα «Τρελά Χρόνια» (*Les Années Folles*) της δεκαετίας του '20 και τη δεκαετία του '30: «Εγώ είμαι η Νέα Γυναίκα, που θα καπνίζω και θα ψηφίζω...»: κινήματα πολιτικής και κοινωνικής χειραφέτησης των γυναικών, αλλά και διαμόρφωση νέων προτύπων αστικής θηλυκότητας μέσα από τη μόδα & την τέχνη - το «αγοροκόριτσο», ο «δανδής» και το «τρίτο φύλο» στη νέα δημόσια κοινωνικότητα και στις νεανικές «υποκουλτούρες».
- Οι αντιστάσεις ή αντιδράσεις: ένας ισχυρός δημόσιος λόγος ταξινομεί τις παραπάνω νεωτερικότητες ως «παρακμή» που απειλεί το σφρίγος του έθνους και της φυλής – Ποικίλες κρατικές παρεμβάσεις: επέκταση των μέτρων ευγονικής αλλά και διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις φασιστικές πολιτικές και σε εκείνες δημοκρατικών κρατών πρόνοιας – «Ανθρώπινη μηχανική και η υπόσχεση της ηδονής»: το ναζιστικό παράδειγμα της Γερμανίας – Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και το Ολοκαύτωμα.

- Η περίοδος του Ψυχρού Πολέμου (1): Η συντηρητική στροφή, αλλά και μεταρρυθμιστικές τάσεις (1945-1965): Μαζική βία και επιστροφή στο ιδεώδες της οικιακότητας – Η διάσταση της σεξουαλικής βίας: ενδοοικογενειακή βία - ο βιασμός και η ποινική του αντιμετώπιση – Αμφιθυμίες για την πρακτική της αντισύλληψης και καταδίωξη των (ανδρών κυρίως) ομοφυλοφίλων – Ανάδυση των μεταρρυθμίσεων.

- Η περίοδος του Ψυχρού Πολέμου (2): Ηδονή και εξέγερση (1965-1980): “*Make love not War*”: επαναστατικές θεωρίες και κοινωνικές πρακτικές για μια νέα κοινωνία ελευθερίας και ηδονής – Αγορά και εμπορευματοποίηση της «κουλτούρας του πόθου» – Ένα κίνημα για την «Απελευθέρωση» των γυναικών, αλλά και τη θεσμική ισότητα: συστηματικές προοδευτικές μεταρρυθμίσεις – Ομοφυλοφιλία και απελευθέρωση – Η στροφή προς την εσωστρέφεια.

- Επιλεγόμενα: η τομή της ανακάλυψης του HIV/AIDS και οι επιπτώσεις της.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	<i>Πρόσωπο με πρόσωπο μέσα στην τάξη</i>	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	• Χρήση της πλατφόρμας E-learn • Χρήση power-point κατά τη διάρκεια της παράδοσης, μέρος των οποίων ακολουθώντας καθίσταται διαθέσιμο στο E-learn. • Επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω E-learn, αλλά και με e-mail, όταν είναι απαραίτητο.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39 ώρες
	Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας (για διαδραστική διδασκαλία)	40
	Αυτοτελής μελέτη	46
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	Η αξιολόγηση θα γίνεται με τον ακόλουθο τρόπο: 1. Γραπτές Εξετάσεις – 100%, που επιμερίζονται σε α) Ερωτήσεις Σύντομης Ανάπτυξης ή/και Πολλαπλής Επιλογής (μέχρι το πολύ 40%), και β) Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων που απαιτούν ικανότητα κριτικής και συνδυαστικής ανασυγκρότησης πληροφοριών αλλά και δημιουργική ανάλυση ιστορικού τεκμηρίου, από τις θεματικές ενότητες του μαθήματος (το ελάχιστο 60%). 2. Δυνατότητα προαιρετικής γραπτής άσκησης: μπορεί να βελτιώσει τη βαθμολογία κατά 1-2 μονάδες. 3. Για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus: δυνατότητα γραπτής εργασίας με χρήση βιβλιογραφίας. Τα κριτήρια της αξιολόγησης εκτίθενται διαδικτυακά στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος. Η γλώσσα αξιολόγησης είναι τα ελληνικά, και για τις/τους φοιτήτριες/φοιτητές Erasmus τα αγγλικά ή τα γαλλικά.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<i>- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:</i> Βασικά εγχειρίδια για το μάθημα : • Βασιλειάδου, Δήμητρα και Γλαύκη Γκότση (επιμ.). 2020. <i>Ιστορίες για τη σεξουαλικότητα</i>. Αθήνα: Θεμέλιο • Foucault, Michel. (2011). <i>Η ιστορία της σεξουαλικότητας: Η βούληση για γνώση</i> (τ. 1, μτφ. Τ. Μπέτζελος). Αθήνα: Πλέθρον [1η έκδ. στα γαλλικά: 1976].

- Herzog, Dagmar. 2022. *Η σεξουαλικότητα στην Ευρώπη τον 20ό αιώνα. Μια ιστορία*, (επιστημονική επιμέλεια – Πρόλογος: Ε. Αβδελά) (μτφ. Π. Μαρκέτου). Αθήνα: Gutenberg [1^η έκδ. στα αγγλικά: 2011].

Για το Μέρος Α: Σεξουαλικότητα και φύλο στις κοινωνικές επιστήμες και, ιδίως, στην ιστορία:

- Αβδελά, Έφη και Αγγέλικα Ψαρρά (επιμ.). 1997. *Σιωπηρές Ιστορίες. Γυναίκες και φύλο στην ιστορική αφήγηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- Αθανασίου, Αθηνά. 2011. «Το φύλο και η σεξουαλικότητα στους λόγους και τις πρακτικές της βιο-επιστήμης: Επιστημολογίες και τεχνολογίες του έμφυλου σώματος». Στο *Μελέτες για το φύλο στην ανθρωπολογία και την ιστορία*, επιμ. Β. Καντσά, Β. Μουτάφη και Ε. Παπαταξιάρχης Αθήνα: εκδ. Αλεξάνδρεια, 227-343.
- Βασιλειάδου, Δήμητρα. 2020. «Τα πάντα γύρω από το σεξ;». Στο *Ιστορίες για τη σεξουαλικότητα*, επιμ. Δ. Βασιλειάδου και Γ. Γκότση. Αθήνα: Θεμέλιο, 13-23.
- Βασιλειάδου, Δήμητρα και Γλαύκη Γκότση. 2020. «Κοιτάζοντας πιο κοντά: η σεξουαλικότητα στην εγχώρια έρευνα και βιβλιογραφία». Στο *Ιστορίες για τη σεξουαλικότητα*, επιμ. Δ. Βασιλειάδου και Γ. Γκότση. Αθήνα: Θεμέλιο, 24-34.
- Brady, Sean. 2006. "All about Eve? Queer Theory and History," *Journal of Contemporary History*, 41/1, 185-95
- Γιαννακόπουλος, Κώστας (επιμ.). 2006. *Σεξουαλικότητα: Θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας*, Αθήνα: εκδ. Αλεξάνδρεια.
- Canakis, C. - K. Yannakopoulos – V. Kantsa (επιμ.). 2010. *Language and Sexuality Through (and Beyond) Gender*. Newcastle Upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Dialeti, A., E. Fournaraki και Y. Yannitsiotis. 2025. "Gender History in Greece." In *History and Historiography in Greece: Recent Trends*, ed. Nikos Christofis. New York - Oxford: Berghahn Books, 190-209. <https://doi.org/10.3167/9781805399865>
- Fausto-Sterling. 2000. *Sexing the Body: Gender Politics and the Construction of Sexuality*, New York: Basic Books
- . 2012. *Sex/Gender: Biology in a Social World*. New York - London: Routledge.
- Foucault, Michel. 1976-1984. *Histoire de la sexualité*, τ. 1-3. Παρίσι: Gallimard.
- Herzog, Dagmar. 2020. "All is not sexuality that looks like," *Modern Intellectual History*, 17, 239-47.
- Jordanova, Ludmilla J. 1980. "Natural Facts: An Historical Perspective on Science and Sexuality". Στο *Nature, Culture and Gender*, επιμ. C.P. MacCormack και M. Strathern. Cambridge University Press, 42-69.
- Καντσά, Β., Β. Μουτάφη και Ε. Παπαταξιάρχης (επιμ.). 2010. *Φύλο και κοινωνικές επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα: εκδ. Αλεξάνδρεια.
- Μακρυνιώτη, Δήμητρα. 2004. «Εισαγωγή». Στο *Τα όρια του σώματος. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, επιμ. Δ. Μακρυνιώτη. Αθήνα: Νήσος, 11-73.
- Μιχαηλίδου, Μάρθα και Αλεξάνδρα Χαλκιά (επιμ.). 2005. *Η παραγωγή του κοινωνικού σώματος*, Αθήνα: Κατάρτι – Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό.
- Παπαταξιάρχης, Ευθύμιος. 1992λ «Εισαγωγή. Από τη σκοπιά του φύλου: Ανθρωπολογικές θεωρήσεις της σύγχρονης Ελλάδας». Στο *Ταυτότητες και φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις*, επιμ. Ε. Παπαταξιάρχης και Θ. Παραδέλλης. Αθήνα: Καστανιώτης, σ. 11-98 [βλ. ιδίως: 13-25].
- Rose, S. 2010. *What is Gender History?*. Κέμπριτζ: Polity.
- Weeks, Jeffrey. 1982. "Foucault for Historians," *History Workshop Journal*, 14, 106-19.
- . 2000. *Making Sexual History*, Polity Press.

Για το Μέρος Β: Για μία πολιτισμική αλλά και κοινωνική ιστορία της σεξουαλικότητας, στην Ευρώπη (και Ελλάδα) του 19ου και 20ού αιώνα:

- Avdela, E., K. Gotsinas, D. Kritsotaki, D. Vassiliadou. 2020. "Marriage and Sexuality in Twentieth-Century Greece: From Virginity to Orgasm", *Journal of Family History* 3/45, 315-33.
- Βασιλειάδου, Δήμητρα. 2018. *Στον τροπικό της γραφής. Οικογενειακοί δεσμοί και συναισθήματα στην αστική Ελλάδα, 1850-1930*. Αθήνα: Gutenberg.
- . 2019. «Η σιωπή, ο φόβος, η σαγήνη: Γράφοντας τον σεξουαλικό εαυτό στα τέλη του 19ου αιώνα». Στο *Ανδρισμοί. Αναπαραστάσεις, υποκείμενα και πρακτικές από τη μεσαιωνική έως τη σύγχρονη περίοδο*, επιμ. Δ. Βασιλειάδου, Γ. Γιαννιτσιώτης, Α. Διαλέτη και Γ. Πλακωτός. Gutenberg, Αθήνα, 105-32.
- . 2020. «'Κατεστραμμένα κορίτσια'. Σεξουαλική βία, ηθική και γαμηλιότητα, 1914-1940». Στο *Ιστορίες για τη σεξουαλικότητα*, επιμ. Δ. Βασιλειάδου και Γ. Γκότση. Θεμέλιο, Αθήνα 2020, 103-22.
- Beachy, Robert. 2010. "The German Invention of Homosexuality," *Journal of Modern History* 82 (December 2010), 801-38.
- Beccalosi, Christiana και Ivan Crozier (επιμ.). 2011. *A Cultural History of Sexuality in the Age of Empire*. Oxford – N. York: Berg.
- Biswas, Somak και Nikolaos Papadogiannis (επιμ.). 2025. "Transnational Histories of collective Action on HIV/AIDS in Europe in the 1980s and 1990s", Ειδικό αφιέρωμα του περιοδικού: *Journal of the History of Sexuality* 34/2 (May 2025).

- Bourke, Joanna. 2007. *Rape: Sex, Violence, History*. London: Virago.
- Γκότση, Γλαύκη, Ανδρονίκη Διαλέτη και Ελένη Φουρναράκη (επιμ.). 2015. *Το φύλο στην ιστορία: αποτιμήσεις και παραδείγματα*. Αθήνα: Ασίνη.
- Doan, Laura L. 2006. *Fashioning Sapphism: The Origins of a Modern English Lesbian Culture*. N. York: Columbia University Press.
- Eder, Franz, Gert Hekma και Lesely A. Hall (επιμ.). 1999. *Sexual Cultures in Europe: Themes in Sexuality*. Manchester University Press.
- Escoffier, Jeffrey (επιμ.). 2003. *Sexual Revolution*. N. York: Thunder's Mouth Press.
- Fisher, Kate. 2006. *Birth Control, Sex and Marriage in Britain, 1918-1960*, Oxford University Press.
- Gallagher, C. και T. Laqueur (επιμ.). 1987. *The Making of the Modern Body: Sexuality and Society in the Nineteenth Century*. Berkley: University of California Press.
- Hantzaroula, Pothiti. 2010. "Public Discourses on Sexuality and Narratives of Sexual Violence of Domestic Servants in Greece (1880–1950)," *Journal of Mediterranean Studies* 18, no 2, 283–310.
- Hekma, Gert (επιμ.). 2011. *A Cultural History of Sexuality in the Modern Age*. Oxford – N. York: Berg.
- Herzog, Dagmar. 2005. *Sex after Fascism: Memory and Morality in Twentieth-Century Germany*. Princeton University Press.
- (επιμ.). 2009. *Brutality and Desire: War and Sexuality in Europe's Twentieth Century*. N. York: Palgrave Macmillan.
- Hionidou, Violetta. 2020. *Abortion and Contraception in Modern Greece, 1830–1967: Medicine, Sexuality and Popular Culture*. Cham: Palgrave.
- Jordanova, Ludmilla J. 1989. *Sexual Visions: Images of Gender in Science and Medicine between the Eighteenth and Twentieth Centuries*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Juette, Robert. 2008. *Contraception: A History*. Cambridge University Press.
- Κοσμά, Υβόν. 2007. «Εικόνες για το φύλο και την σεξουαλικότητα στις ελληνικές κομεντί της δεκαετίας του '60», *Θέσεις*, τχ. 100, 125-38.
- Laqueur, Thomas W. 2003. *Κατασκευάζοντας το φύλο. Σώμα και κοινωνικό φύλο από τους αρχαίους Έλληνες ως τον Φρόιντ* (μτφ. Π. Μαρκέτου) (Πρόλογος Κ. Γιαννακόπουλος). Αθήνα: Πολύτροπον [1^η έκδ. στα αγγλικά: 1990].
- . 2006. *Οι κατά μόνας ηδονές. Πολιτισμική ιστορία του αυνανισμού* (μτφ. Π. Μαρκέτου). Αθήνα: Νεφέλη [1^η έκδ. στα αγγλικά: 2003].
- Levine, Philippa. 2003. *Prostitution, Race and Politics: Policing Venereal Disease in the British Empire*. N. York: Routledge.
- Λούκος, Χρήστος. 2018. «Ερωτικές σχέσεις και σεξουαλικές πρακτικές κατά την Επανάσταση του 1821». Στο *Όψεις της Επανάστασης του 1821, Πρακτικά Συνεδρίου*, επιμ. Δ. Δημητρόπουλος και Π. Δ. Μιχαηλάρης. Αθήνα: ΕΜΝΕ-Μνήμων, 358-83.
- MacLellan, Joise. 2011. *Love in the Time of Communism: Sexuality and Intimacy in the GDR* [= German Democratic Republic / Ανατολική Γερμανία]. Cambridge University Press.
- Marcus, Sharon. 2007. *Between Women: Friendship, Desire and Marriage in Victorian England*. Princeton University Press.
- Mason, Michael M. 1994. *The Making of Victorian Sexual Attitudes*. Oxford University Press.
- Ματθαίου, Άννα. 2019. *Οικογένεια και σεξουαλικότητα: μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας [ελληνικές μαρτυρίες, 17ος – αρχές 19^{ου} αι.]*. Αθήνα: Μέλισσα.
- Matysik, Tracie. 2008. *Reforming the Moral Subject: Ethics and Sexuality in Central Europe, 1890-1930*. Ithaca, N. York: Cornell University Press.
- Papadogiannis, Nikolaos. 2015. *Militant around the Clock? Youth Politics, Leisure and Sexuality in Post-Dictatorship Greece, 1974–1981*. Oxford: Berghahn.
- Porter, Roy και Mikulas Teich (επιμ.). 2008. *Σεξουαλικότητα, γνώση και επιστήμη. Ιστορία στάσεων και αντιλήψεων για τη σεξουαλικότητα* (μτφρ. Ελένη Παγκαλιά). Αθήνα: Πολύτροπον [1^η έκδ. στα αγγλικά 1994].
- Self, Helen J. 2003. *Prostitution, Women and the Misuse of the Law: The Fallen Daughters of Eve*. London: Routledge.
- Shorter, Edward. 2009. *Σεξουαλικότητα, Έρωτας και οικογένεια. Ευρώπη και Βόρεια Αμερική, 17ος και 20ός αιώνας* (μτφ. Α. Παππάς). Αθήνα: Νεφέλη [1^η έκδ. στα αγγλικά: 1975].
- Stanton, Domna C. (επιμ.). 1993. *Discourses of Sexuality. From Aristotle to Aids*. ΗΠΑ: The University of Michigan Press.
- Surkis, Judith. 2006. *Sexing the Citizen: Morality and Masculinity in France, 1870-1920*. Ithaca, N. York: Cornell University Press.
- Stone, Lawrence. 1983. *The Family, Sex and Marriage in England, 1500-1800*. London: Abridged.
- Tamiolaki, Eleni. 2025. "Solitary Pleasures: Sexuality, Childhood, and Youth in the Eighteenth- and Early Nineteenth-Century Neohellenic Enlightenment," *Journal of the History of Sexuality* 34, no 3 (September 2025), 539-61, DOI: 10.1353/sex.00038.
- Van Boeschoten, Riki. 2003. "The Trauma of War Rapes: A Comparative View on the Bosnian Conflict and the

Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση
Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών
Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ

Greek Civil War," *History and Anthropology* 14, no. 1, 41–54.

Vicinus, Martha. 2006. *Intimate Friends: Women Who Loved Women, 1778-1928*. University of Chicago Press.

Walkowitz, Judith R. 1992. *City of Dreadful Delight: Narratives of Sexual Danger in Late-Victorian London*. University of Chicago Press.

Weeks, Jeffrey. 1985. *Sexuality and its Discontents: Meanings, Myths and Modern Sexualities*. Routledge and Kegan Paul.

—. 2011. *The Languages of Sexuality*. London - N. York: Routledge

—. 2016. *Coming Out: The Emergence of LGBT Identities in Britain from the 19th Century to the Present*. Quartet Books, αναθεωρημένη και επικαιροποιημένη έκδοση [1^η έκδ. 1977].

—. 2018. *Sex, Politics and Society: The Regulation of Sexuality since 1800*. London - N. York: Routledge, 4^η έκδοση πλήρως αναθεωρημένη [1^η έκδ. 1981].

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
- *Body and Society*
 - *Journal of the History of Sexuality (JHS)*
 - *Culture, Health & Sexuality*